

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibus, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm || Ianvarii Et Febrvarii

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10258

De SS. Iuuentino & Maximo martyribus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77365](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77365)

admittamus admonitionem, clementiam tamen in nos suam praestet: qui si postea in grauiora etiam nos peccata impingimus, id certe non iam eo auctore euenit, qui non propterea lenis longanimisq; est, ut pereamus, sed ut seruemur potius: verum nobis auctoribus sit, qui in illius immensam tolerantiam iniurij sumus. Sic autem & infinitam suam in nos benignitatem ostendit, quoties enim recusamus ab eius proluxa lenitate adiuari, tum ille in aliorum usum eam vertit, nusquam non clementiam erga nos suam simul & prouidentiam solertiamque prodens. Id quod tum praestitum est.

Et tyrannus quidem in hunc, quem dixi, modum e viuis decessit: Rabici autem eius, ac beati Babylae virtutis argumenta extant, & templum & martyrij monumentum, illud desolatum, hoc eandem, quam prius, efficaciam retinens. Cuius capsula non ultra refertur, Deo rem sic dispensante, quod posteris testatiora sint praecleara Babylae eiusdem facinora. Quisquis enim eod aliunde accedit martyrem requirens, hunc ubi ab eo loco abesse videt, statim causam seiscitatur, neque prius de loco decedit, quam omnem eam historiam perdoctus fuerit, sic & dum ad Daphnes locum accedit, & rursus ab eodem dum decedit, fructum maximum percipit. Ea est martyrum virtus & viuientium & mortuorum, & ad loca illa vel illa aduentium, & rursus ab eisdem aliò migrantium. Etenim ab initio ad finem usque Babylae nostri praecleara facinora continua quasi serie copulata fuere.

Virtus martyrum, & in vita, & post obitum.

Rem, quae so, animo iustra: Dei leges ab iniuria vindicauit, pro occiso poenas sumpsit: qua ex re planum fecit, quanto inter se interuallo sacerdotium & regnum dissi-
ant: mundi fastum omnem soluit, vitae huius opinionem conculcavit: reges docuit, nihil ultra modum, ipsis à Deo datum, potestatem promouere: sacerdotibus planum fecit, ut principatui huic praeesse oporteat. Atque haec quidem, & his item longè plura, etiamnum viuens praestitit. Vbi autem hinc emigrauit, demonis robur enervauit, gentilium imposturam coarguit, vaticinij deliramenta dextexit, personam eius contriuit, simulationem omnibus denudauit ac patefecit, eum qui in ea dominari videretur, obmutescere cogens, ac magna vehementia opprimens. Hodie quoque templi parietes recti stant, omnibus quasi praedicantes, quae demonis impudentiam, risum, imbecillitatem: quae martyris coronas, victoriam, virtutem. Ea sanè est sanctorum fortitudo tam in-
expugnabilis & terrifica, tum regibus, tum demonibus, tum ipsi etià demonum principi,

Habetur Tomo tertio operum eiusdem.

PASSIO SANCTORVM IUVENTINI ET MAXIMI MARTYRV M, A D. IOHANNE

Chrysofomo conscripta.

25. IANVAR.

Eni beatus Babylas cum tribus pueris nos hic congregabat: hodie verò par sanctorum militum, in acie exercitum Christi ostendit. Heri quadriga martyrum, hodie biga se ostendit. Impar eorum est aetas, sed par fides. Varia certamina, sed eadem fortitudo. Illi tempore superiores, isti recentiores. Et cum tantus thesaurus sit Ecclesiae, nouas & veteres habentis margaritas: sed vna omnium est gratia. Eorum flos neque languescit, neque desluit tempore. Nescit

vetustatis rubiginem splendoris istius natura. Temporis accessione opes quae ad corpora spectant, facile intercunt, vestimenta absumuntur, domus destruantur, & aurum rubigine consumitur: & in summa, omnium sensibilium facultatum natura tempore tandem aboletur & intercudit. At non sic se res habet in spiritualibus thesauris, de martyribus, inquam, qui semper in eodem manent vigore, semper in eodem iuuentutis flore sunt, semper suae gloriae fulgorem emittunt & radios. Quod scientes, non aliter praeficos, aliter recentiores colitis sanctos, sed eadem alacritate omnes.

Colere sanctos alacriter.

Non enim exploratis tempus, sed exquiritis animi fortitudinem, fidem, zelum feruidum, & eas virtutes, quas praese ferunt sancti, ob quorum honorem hodie conuenimus. Hi enim tanto amore Dei flagrabant, ut etiam extra persecutionis tempus, martyrij corona redimiti fuerint, absque pugna triumphum retulerint, absque praelio victoria potiti sint, absque theatri certamine brauium rapuerint. Et quomodo hoc? Ego dicam: sed ferre me rem paulò altiùs enarrantem.

Tulianus apostatam dicit.

Erat rex quidem etiam nostro aëo, omnes, qui se praecesserunt, impietate vincens, de quo

de quo & heri à me dictum. Qui cum videret res nostras martyrum morte clariore fieri, & ea causa non solum viros, sed & teneros pueros, virginesq; nondum nubiles, & in summa, ex omni sexu & ætate quosdam pro religione ad mortem proflire, cruciabantur & dolebat. Ceterum mouere bellum manifestè volebat. Omnes enim, dicebat, ad martyrium, quasi ad aluearium apes, volabunt. Hæc autem non à semetipso habebat, sed à progenitoribus suis didicerat. Et enim & illi, utpotè tyranni, Ecclesiã infestârunt, & populi quoque in nos insurrexerunt, qui adhuc parua religionis scintilla esset: eam tamè non expugnârunt, neque confregerunt, sed ipsi potiùs confracti sunt. Augebatur quotidie scintilla hæc, ferebaturque in sublime, & omnem vndique orbem inuadebat. Cum occiderentur, adurerentur, suspenderentur, præcipitarentur, bestijs objicerentur fideles: carbones sicut lutum calcabant, mare & fluctus sicut pratum intuebantur, ad gladium sicut ad diadema & coronam currebant: omniaque tormètorum genera ita contemnebant, ut ea non solum generosè & fortiter ferrèt, sed & alacriter & volupè. Enimvero sicut plantæ rigatæ magis crescunt, ita & fides nostra oppugnata magis floret: & seditione agitata, incrementa maiora sumit. Neque horti aquis irrigati ita germinant & fecundi sunt, ut ecclesiæ, si martyrum irrigentur sanguine.

Hæc omnia atq; plura cum rex ille sciret, meticulosior erat, quam ut manifestè cum nostris confingeret. Non, inquit, triumphos & victorias & coronas mutuo parabimus, Sed quid facit? Vide, oro, malignitatē. Medicos & milites & oratores omnes, vel à professionibus suis discedere, vel fidem suam abiurare iubet. Excitauitque in hunc modum contra nostros bellum, tela eminens mittens, ut si à fide desisterent, ridiculè vincerentur, utpotè qui fidem opibus non præferrent: si generosè perseuerarent, & vincerent, neque sic egregia foret victoria, neque insignis triumphus. Nihil enim magnum, artem vel professionem pro pietate contemere. Neque is scuiticæ eius finis erat. Nam ad hæc, si quis superioribus annis, cum adhuc pij reges rerum potirentur, vel altaria demolitus fuisset, vel templa suffodisset, vel oblationes diripuisset, vel aliud tale quiddam egisset, rapiebatur ad tribunal, & occidebatur, etiam insons, & duntaxat delatus. Fingebat quoque & alias varias causas, ita ut pie viuentium nemo non lugeret. Agebat autem hæc, ut obscuraretur contemptaque; esset martyrij corona, & nihilominus cædes & strages fierent. Nihil tamen arte hac proficiebat. Nam qui ita affligebantur, non ad illius calculum & malignitatem spectabant, sed ad incorruptum iudicem, à quo & cælestem coronam accepturos sese confidebant.

Interea cum hæc ita sese haberent, & bellum quidem rex parturiret aduersus nostros, cessaret autem, veritus nè vinceretur: accidit ut milites quoddam conuiuium haberent, in quo & martyres, quos hodie colimus, erant. Ceterum, ut conuiuiorum mos est, cum varij sermones hinc inde dicerentur, alijque alia tractarent, martyres nostri mala sui seculi inter se deplorabant, longè feliciora fuisse superiora asserentes, dicebantque & inter se, & ad sodales: *Quem iuuaret vltra viuere, vel spirare, vel solem intueri, sacris legibus ita conculcatis, pietate ita violata, creaturarum omnium Domino ita contempto?* Omnia nidore plena sunt & fumo, omnia sacrificijs immundis referta. Proh, neque purum aërem spirare possumus. Dicta hæc nè perfunctoriè transeas, sed considera, quando ea locuti sunt, & quanta pierate. Nam si in militari symposio, ubi regnat ebrietas & intemperantia, ubi certatur de prodigalitate, ubi agon est stuporis & insipientiæ, sic ingemisebant & lugebant: quales erant domi, cum soli inter se agerent? Quales erant in precibus & ieiunijs, qui deliciarum tempore, tam humiliati, & tam apostolica præse ferebant peccata? Gaudebant alij, hi verò lugebant: impiè agebant alij, hi verò zelo vrebantur. Sanè ipsi ob fratrum valetudinem suam sanitatem non sentiebant. Sic dolebant & lachrymabantur in malis, quæ tunc fiebant, quasi vniuerso mûdo tutores dati essent. Neque clandestinum fuit, talia eos dixisse. Nam ex sodalibus & conuiuiis adulator & irrisor quidam, obsequium regi facturum, omnia ut dicta erant, detulit. Rex accepta occasione iam diu quæsita, causatus est ex verbis illis affectatam tyrannidem, ut ita martyrij corona priuaret. Et iussit confiscatis facultatibus eorum omnibus, nudos eos in carcerem conijci. Illi autem gaudebant & exultabant, dicentes: *Quid nobis diuitijs, preciosaque veste opus? Si & indusium intimum, nempe caro, propter Christum exuendum est, non oblectabimur, sed spontè concedemus. Et ocyus dicto scripti sunt libelli indices, confiscataque omnia. Porro ut homines in patriam migraturi, substantiam omnem*

Simila

Versucia
Iuliani apo-
stata.Conquerat
tur milites
inter se de
pictate pro-
figata.Apostata
illos pro-
pterea per-
sequitur.

in pecuniam commutatam præmittit: ita & illis accidit. Quonia enim in caelos transfurunt, inimicis ipsis negocium agentibus, & in hoc ministrantibus, opes suas ante se miserunt. Non enim illa tantum opes, quas eleemosynæ nomine dispendimus, transferuntur in caelum, sed etiam quascunque nobis hostes fidei piorumque persecutores rapiunt, alibi thesauri erunt. Est enim hoc non minus, quam illud. De hoc audi, quid Paulus dicat: Et rapinam, inquit, facultatum vestrarum cum gaudio tulistis, scientes vos habere meliorem substantiam, & manentem in caelis.

Heb. 10.

Multi ad
eos in car-
cerem ad-
ueniunt.

Ut autem ingressi sunt in carcerem, confluit ad eos omnis ciuitas, tametsi multis terroribus, minis, & periculis interdictum erat, ne quis vel eos accederet, vel eis loqueretur, vel quouis modo communicaret. Atqui timor Dei efficiebat, ut non curarentur ea principis mandata. Unde multi ob consuetudinem, quam cum martyribus habebant, facti sunt & ipsi martyres. Multi enim, contempta presenti vita, frequenter eos visitando, sacras apud eos vigilias continuis psalmis perficiebant. Erant familiaritates illa spiritualis eruditionis atque consolationis plenae. Et clausa quidem tunc est ecclesia, carcer autem ecclesia factus est. Neque hi solum, qui eos visebant, sed & qui intus cum eis tenebantur, meram sapientiam & virtutem a patientia & fide eorum discebant.

Rex ut hæc audiuit, valde stomachatus est: cupiens tamē eos supplantare, & ab avaritate sua destituere, avaros quosdam homines & impostores subornauit, qui si quando priuatum colloquium sese offerret, eos accederet: non ut a rege missi, sed quasi singulari compassione & proprio consilio id agentes, & adhortarentur, ut a religione desisterent, & ad impietatem transeant. Dicebant enim: Sic non solum imminens periculum effugietis, sed maiore dignitate honestati, maiorem quoque principatum adepturi estis, regis ira feliciter placata. Nonne vidistis & alios vestri ordinis idipsum fecisse? Quibus

Constantia
martyrum.

illi responderunt: Atqui nos hac potissimum ratione viriliter stabimus, & pro illorum ruina nosmetipsos in sacrificia offeremus. Benignus & misericors nobis Dominus est, solet etiam vno accepto sacrificio, toti orbi conciliari. At sicut olim tres pueri dixerunt: Non est in tempore hoc princeps, & propheta, & dux, neque sacrificium, neque incensum, neque holocaustum, neque locus primitiarum coram te, ut possimus inuenire misericordiam: sed in animo contrito, & spiritu humilitatis suscipiamur, quasi in holocaustis arietum & taurorum, & sicut in millibus agnorum pinguium. Ita & illi videntes altaria subuersa, clausas ecclesias, sacerdotes fugatos, fideles omnes in exiliu actos, studebant ut pro omnibus offerrentur Domino, relictisque militaribus signis, angelicis sese choris adiungerent. Quocirca & dicebant: Quid? Etiam si nunc non morimur, moriendum tamen omnino est non multo post hæc. Satius igitur fuerit mori pro rege angelorum, quam pro rege tam impio. Hic etsi moriatur quis pro rege, nihil accipiet a rege sua dignum fortitudine. Et quid posset defuncto præstare, si vel maxime vellet? At qui eis sepe numero ne sepultura quidem contingit, & non raro a canibus deuorantur. Quod si pro rege angelorum mortui fuerimus, certi sumus, nos accepturos corpus multo gloriosius, maiori gloria conspicui erimus, longe maiora nobis erunt laborum premia. Proinde arripiamus arma spiritualia: non opus iaculis & sagittis, sufficit pro omnibus lingua. Sunt enim & sanctorum ora pharetræ, a quibus diabolico capiti continui & crebri ictus inferuntur.

Tyranni
fraudulētia.

Nunciata sunt & hæc atque similia regi, qui nec sic destitit, sed illecebrarum efecis iterum atque iterum illos tentauit. Ita autem mandauit, quod si cederent victi, sub omnium oculis producerentur: sin fortes perseverarent, uti perduellionis rei educerentur & occiderentur, neque vlla Christianæ professionis, ob quam tenebantur, mentio fieret. At qui reuelat profunda & abdita, non permittit ut machinationes illa occulta manerent, & ignota insidiæ. Nam quemadmodum olim mulier Aegyptia Iosephum in lecto apprehendens, licet speraret factum suum clam fore omnibus hominibus, non fuit tamen occulta, vel oculo illi soporis nescio, vel posteritati. Quippe quod absque arbitro illa Iosepho dixit, id nunc toto ubique mundo canitur. Ita & ea, quæ per subornatos illos consiliarios dolosus rex agebat, sperans occulta fore, nequaquam manserunt occulta. Didicerunt enim posteri omnes & insidias dolosas, & triumphantium victorias. Denique cum multo tempore exacto alacritatem eorum non solum non frangeret multitudine dierum, sed potius studium & ardorem excitaret, amulatoresque multos faceret, iussit tandem media nocte in barathrum eos abduci. Ducebantur itaque in densas

Gen. 39.

Plectuntur
capite mar-
tyres.

tene-

tenebras luminaria, & decollabantur. Cæterum capita detruncata tunc diabolo magis terribilia erant, quam cum adhuc vocem darent: Sicut & caput Iohannis non tantum terreat cum loqueretur, quantum cum in disco mutum afferretur. Habet enim & sanctorum sanguis suam vocem, quæ non per aures auditur, sed occidentium conscientiam inuadit & perstringit.

Post beatam autem illam eadem, quidam etiam cum salutis periculo, athletas illos optimos rapuerunt, etiam ipsi viui martyres, ut illorum reliquias curarent decenter. Nam quamuis non occidebantur, optabant tamen mori potius, quam ut corpora illa relinquerent inhumata: ita ad venationem eorum festinabant. Dicunt qui tunc affuere, & quibus corpora illa recens occisa videre datum fuit, quod iacentibus simul illis in sepulcro, talis quedam ex eorum oculis & vultu gratia resplenderet, qualem in Stephano Iudeis responsum fuisse Lucas dicit. Neque vllus est, qui non pio quodam horrore illis adstiterit: adeo ad spectus ille afficiebat omnes. Quin & omnes clamabant in laudem eorum, id quod a Dauide dictum: In vita sua non sunt separati, & in morte non sunt diuisi. Pariter enim confessi sunt, pariter carcerem inhabitauerunt, pariter in barathrum abducti sunt, pariter capite mulctati sunt: & vnus vtriusque corpora tumulus tenet. Et vnū quoque tabernaculum in cælis eos excipiet, quando in maiorem peruenturi sunt gloriam, nempe immutandi.

Illos non indignum fuerit, & columnas, & scopulos, & turres, & candelabra, & tauri simul appellare. Nam Ecclesiam sicut columnæ sustinent, sicut turres muniunt, & sicut scopuli omnes vndarum assultus repulerunt, multam interim ipsi seruantes tranquillitatem, sicut luminaria tenebras impietatis discusserunt: & sicut tauri, anima promptitudineque eadem, suauiter Christi iugum traxere. Idcirco sæpe eos inuisamus, tumulos adornemus, magnaque fide reliquias eorum contingamus, ut inde benedictionem aliquam assequamur. Etenim sicut milites vulnera, in præliis sibi infligunt, regi monstrantes, fidenter loquuntur: ita & illi in manibus abscisa capita gestantes, & in medium adferentes, quæcunque voluerint apud regem cælorum impetrare possunt. Proinde magna fide promptitudineque huc veniamus, quod & visis sanctorum monumentis, & consideratis eorum præmijs, inde varios thesauros vndiquaque colligamus: & per præsentem vitam ita iuxta voluntatem Dei transcamus, ut in portum æternitatis cum multis mercibus ingrediamur, fruituri regno cælorum in Christo Iesu Domino nostro, cui sit gloria in secula seculorum, Amen.

VITA SANCTAE EVSEBIAE, QVAE COGNOMINATA EST HOSPITA, VEL EXTERNA, AVTHORE Simeone Metaphraste.

Nona & aliena vita illius verè admirabilis Hospitæ seu Externæ, habet quidem breuissimam, & quam fieri potest maximè succinctam narrationem, alienam verò, & in primis honestam. Quamuis autem sit adeo succincta, in certaminibus tamen & laboribus, & ijs, quæ rationem habent utilitatis, omnes ferè aut certè permultos superauit. Hæc enim mulier beatissima, magnique & maximè virilis animi, erat genere clarissima, si patria & parentes respiciantur. Nam hi quidem fuerunt illustres, non opibus solum & gloria, sed etiam pietate: illa autem fuit omnium ciuitatum clarissima & maximi nominis, nempe Roma antiqua. Nam cum ea ex eiusmodi parentibus nata esset prima & sola, genere quoque dignam habuit educationem, probè & ex virtute educta, & Christianè instituta, & quæ Deo gratam egit vitam.

Cum autem iam esset nubilis, petitur à quodam ex ciuibus, qui ipse quoque erat clarus, & genere simul & diuitijs sponse conueniebat. Atque puellæ quidem parètes, cum in nulla re desponsationem possent reprehendere, sed sciret esse dignam & congruentem alterius cum altero coniunctionem, assensu sunt affinitati, & adspexerunt ad matrimonium, diesque fuit præstitutus, & iam parata erant omnia. Hospita autem illa, quæ